

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Onvphrii Panvinii Veronensis Fratris Eremitae
Augustiniani. De Praecipvis Urbis Romae
sanctioribusq[ue] basilicis, quas Septem ecclesias uulgo
uocant, Liber**

Panvinio, Onofrio

Romae, 1570

De ecclesia & titulo S. Praxedis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11316

zua Beatum Hieronymum, Ambrosium, Augustinum, Athanasium, Basilium, Ioannem Chrysostomum, Thomam, & alios sanctos doctores, pontifices & confessores tribuisti, concede propitius, ut apud te hos pios semper intercessores habere mereamur. Per dominum nostrum.

De Ecclesia & titulo S. Praxedis.

Ecclēsia S. Praxedis, quæ uetustissimus Titulus Cardinalis in Vrbe est, ante mille sexaginta annos condita. Eius ecclesiæ mentio est in concilio Romæ sub Symmacho papa celebrato. cui subscripserunt Cælius Laurentius S. R. E. archipresbyter Cardinalis tit. S. Praxedis, & Petrus eiusdē tituli presbyter. Paschalis papa anno DCCCXVII. ex presbytero Cardinale tit. S. Praxedis, pontifex creatus (ut Bibliothecarius auctor est) hanc ecclesiam uetustate collabentem, & ruinam proximam, a fundamentis restituit, absidam musiuēis figuris ornauit, multa sanctorum corpora ex cœmeterijs ruinosis ablata, eidem intulit, & honorifice collocauit. Fecitq; in ea duo Oratoria musiuēo opere ornata, S. Zenonis, in quo eius corpus recondidit, & S. Hagnetis. Ita Bibliothecarius. Hæc eadem confirmant uersiculi in absida ex musiuo facti, sic

Emicat aula pie uarijs decorata metallis
Praxedis domina super æthra placentis honore
Pontificis summi studio paschalis alumni

Sedis

Sedis apostolicæ passim qui corpora condens
Plurima sanctorum subter hæc mœnia ponit
Fretus ut his limen mereatur adire polorum.

Extat antiquum Monachorum claustrum, quod,
ut ex antiqua inscriptione liquet, Benedictus presby-
ter Cardinalis huius tituli fabricauit, Gregorio VII.
pontifex maximo. Hunc titulum obtinet Carolus Car-
dinalis Borromæus, quem totum renouauit, ad aram
maximam operculū refecit, sedidia restituit, cæcellum
marmoreum aurichalcheis balaustris pulcherrimū fe-
cit, monachorum numerum auxit. Eam enim tenent
monachi Vallis umbrosæ ex Congregatione S. Benedi-
cti, instituta a S. Ioanne Gualberto Florentino, qui
iam ipsam per quadringentos annos possident.

In pariete muri prope oratoriū S. Zenonis, huius-
modi tabula marmorea extat. In nomine domini dei
Saluatoris nostri Iesu Christi, temporibus sanctissimi
ac ter beatissimi & apostolici Domni Paschalis papæ
infraducta sunt ueneranda sanctorum corpora in hęc
sanctam & uenerabilem basilicam beatæ Christi uir-
ginis Praxedis; quæ prædictus pontifex diruis ex cœ-
meterijs seu cryptis iacentia auferens, & sub hoc sacro
sancto altari summa cum diligentia proprijs manibus
condidit, in mense Iulio die xx. Indictione x. Nomi-
na uero pontificum Romanorum hæc sunt. Urbani,
Stephani, Anteri, Miltiadis, Fabiani, Iulij, Pon-
tiani, Siricij, Lucij, Xysti, Felicis, Anastasii, &
Cælestini. Item nomina episcoporum, Stratonici, Leu-
cij, & Optati. Presbyterorum & leuitarum, Nicome-
dis archipresbyteri, Iustini, & Cyrini Cyriacique dia-

260 ONVPHRIVS PANVIN.
coni, Nemesii, atque Zachei. Etiam & martyrum nomi-
na ista sunt, Zotici, Irenæi, Hiacyntbi, Amantij, Ma-
rij, Audif, ax Abbacuc: ac sanctorum octingentorum
quorum nomina scit omnipotens. Castuli, Felicis mi-
litis, Gordiani, Epimachi, Seruiliani, Sulpicij, Dio-
genis, Blaſti, & aliorum LXII. Marcelliani, Marci,
Festi, & aliorum duorum. Tertullini, Fausti, Bonosi,
Mauri, Calumniosi, Ioannis, Exuperantij, Casti, Cy-
rilli, & septem Germanorum, Honorati, Theodosij
Basilij, Crescentij, Largi, Smaragdi, Crescentiani,
Iasonis, Mauri, Hippolyti, Pontiani, Chrysanti, &
aliorum LXVI. Simulque & aliorum millecentum
viginti quatuor, quorum nomina sunt in libro vite.
Mauri, Artemij, Pollionis, & aliorum LXII. marty-
rum. Nomina quoque uirginum, & uiduarum, Pra-
xedis, Pudentianæ, Iulianæ; Symphorassæ, Feliculæ,
Marinæ, Candidæ, Paulinæ, Dariæ, Basillæ, Mem-
miæ, Marthæ, Emerentianæ, Zoe, & Tiburtiadis.
Quo circa & in ipso ingressu basilicæ manu dextra
(ubi utiq; benignissimæ suæ genitricis scilicet Domnæ
Theodaræ Episcopæ corpus) quiescit, condidit iam di-
ctus præsul corpora uenerabilium Zenonis præbyteri
& aliorum duorum: pariterque & in oratorio Beati
Ioannis Baptiste manu laua prænominata basilicæ
(quod & secretarium esse dinoscitur) condidit corpora
Sanctorum Mauri, & aliorum XL. martyrum. Simili
modo & in oratorio Beatæ Christi uirginis Agnetis,
quod sursum in monasterio situm est, ipse pastor exi-
mius posuit corpora sanctorum martyrum, uidelicet;
Alexandri pape, atque Euentij, & Theoduli præst-
terorum

erorum. Hos omnes Dei electos frequentius deprecamur, ut per eorum ualeamus preces post funera carnis, ad celi conscendere culmen. Amen. Sunt autem insimul omnes sancti duo millia. CCC.

In eodem proximo oratorio Sanctæ Zenonis extat columna ad quam Dominus noster Iesus Christus, tempore suæ passionis alligatus fuisse dicitur, & uerberatus: quam ante annos CCC L. Ioannes Columna presbyter Cardinalis huius tituli, sub Honorio III. Orientis Legatus, ex Hierosolymis Romam attulit, et in eo oratorio locauit: super quam collacata sunt corpora sanctorum Valentini, & Zenonis. In medio uero eius sacelli sub rotundo lapide sunt corpora XL. martyrum. Hoc sacellum mulieres non ingrediuntur in cuius sumitate sunt hi uersus. Paschalis præsulis opus decore fulget in aula. Quod pia obtulit uota studuit reddere domino.

In media ecclesia sub craticula ferrea conditorium in quo repositus fuit sanguis sanctorum martyrum Romæ occisorum, quem spongia sugebat è terra sancta virgo Praxedis; item multa sanctorum martyrum corpora ibidem collocata fuisse.

Nicolaus Seniorilis in libro reliquiarum, has basilicæ Sanctæ Praxedis commemorat: In ecclesia Sanctæ Praxedis sunt hæ reliquiæ. Vna capsula lignea speculis cooperta; in qua è de uiminibus quibus fuit uerberatus D. N. Iesus Christus. De uestimētis eiusdem. De reliquiis scōrū Innocentiū, Clementis pp. Hippolyti mart. Terentiani, Sanctorum quadraginta martyrum. Item S. Annæ, S. Benedicti & S. Galli abbatum, Sancti

Francisci, S. Constantiæ filia Cōstantini Imperatoris.
 Item uas uitreum, cum spongia qua S. Praxedes sugge-
 bat sanguinem martyrum. Item Tabernaculum chri-
 stallinum argento clusum, cum frusto inconsutilis ue-
 stis Iesu Christi. Item Tabernaculum crystallinum cū
 his reliquijs. De ueste Christi, de linteo quo apostolo-
 rum pedes tersit in sero cenæ, de sindone quo eius cor-
 pus fuit inuolutum in sepulchro, de reliquijs sancto-
 rum Ioannis Baptiste, Andreæ, & Bartholomæi apo-
 stolorum. Item aliud tabernaculum crystallinū argen-
 to deaurato inclusum, in quo sunt de cingulo Christi,
 & uestimentis B. Mariæ uirginis. Item alia theca chri-
 stallina ornata argento, in qua sunt digitus pedis S. Pe-
 tri apostoli, costa S. Philippi, brachiū S. Barnabæ apo-
 stolorum, dens S. Blasii episcopi. Item aliud uas crystab-
 linum cū brachio S. Stephani protomartyris, reliquijs
 sanctorum Laurentij, Nerei, Archillei, & Pancratij
 martyrum. Vas uitreum fractum cum ligno S. Crucis,
 Reliquijs sanctorum Simonis apostoli, Stephani, Epi-
 machi, Pantaleonis martyru, Ioannis Gualberti Ab-
 batis Vallis Umbrosæ, Claræ Virginis. Item tabernacu-
 lum oblongum crystallinum ære deaurato munitum, in
 quo sunt De ligno crucis Christi. De capite sanctorū
 Petri & Bartholomæi apostolorum. Dens S. Petri. De
 brachio S. Sebastiani. De costa S. Laurentij. De reli-
 quijs sanctorum Fabiani, Cosmæ & Damiani, & de ue-
 lo S. Agathæ. Item tabernaculum crystallinum argen-
 to clusum, cum tribus spinis coronæ Christi. Item taber-
 naculum crystallinum, in quo sunt reliquie de capite
 S. Lucæ Euangelistæ, de cruce S. Gregorij papæ, reli-
 quie

quæ S. Matthæi apostoli. Item crux argentea, in qua est de cruce Christi. In theca lignea frustum columnæ Christi.

In hac ecclesia est statio Feria II. maioris hebdo.
Precandi formula.

Ad altare maius. Pater noster. Ave Maria. Antiphona. Veni sponsa Christi, accipe coronam, quæ tibi Dominus præparavit in æternum, pro cuius amore sanguinem tuum sudisti, & cum angelis in paradysum introisti. Vers. Specie tua & pulchritudine tua. Resp. Intende prospere procede & regna. Oratio. Indulgentiam nobis, quæsimus Domine, Beata Præcedis uirgo & martyr imploret, quæ tibi grata semper exiitit & merito castitatis, & tuæ professione uirtutis. Per dominum nostrum & c.

Ibidem ad Martyres. Antiphona. Propter testamētum domini & leges diuinas sancti dei perstuerunt in amore fraternitatis, quia unus fuit semper spiritus in eis, & una fides. Hæc est uera fraternitas, quæ nunquā potuit uiolari certamine, qui effuso sāguine secuti sunt Christum, cōtemnentes tyrannorum minas, & tormenta, peruenerunt ad regna cælestia. Vers. Ecce quā bonum, & quā iocundum. Respon. Habitare fratres in unum. Oratio. Beatorum martyrum tuorum duum milium hic in Christo quiescentium nos, quæsimus Domine merita tueantur, & eorum cōmendat oratio ueneranda. Per dominum nostrum & c.

Ad oratorium S. Zenonis, & sanctam Columnā. Pater noster. Ave Maria. O Domine Iesu Christe, fili Dei uiui, qui septem uerba die ultimo uitæ tuæ in

cruce pendens dixisti, ut semper illa in memoria haberemus: Rogo te per uirtutem illorum uerborum, ut mihi parcas quicquid peccaui aut commisi de septem peccatis mortalibus, scilicet, de superbia, inuidia, ira, accidia, luxuria, auaritia, & gula.

Domine sicut tu dixisti, Pater dimitte illis, non nesciunt quid faciunt: fac, ut ego amore tui parcam cum tuis mihi male facientibus. Et sicut tu dixisti latroni, Hodie mecum eris in paradiso: fac me ita uiuere, ut tu in hora mortis meæ dicas mihi, Hodie mecum eris in paradiso. Et sicut tu dixisti matri tuæ, Mulier ecce filius tuus: & deinde dixisti discipulo, Ecce mater tua: fac, ut matri tuæ me societ amor tuus, & charitas uera. Et sicut tu dixisti, Heli heli lamazabatani: quod significat, Deus meus, deus meus, ut quid dereliquisti me: fac me dicere in omni tribulatione & angustia mea, Pater miserere mihi peccatori, & adiuua me rex meus, & deus meus, qui me tuo proprio sanguine redemisti. Et sicut tu dixisti, Sitio, scilicet, salutem animarum sanctarum, quæ in limbo fuerunt, aduentum tuum expectantium: fac, ut semper sitiam, & diligam te fontem aquæ uiuentis, fontem æterni luminis, toto desiderio cordis ad amandum. Et sicut tu dixisti, Pater in manus tuas commendo spiritum meum: respice me uenientem ad te, quia mihi constituisti tempus meum. Et sicut tu dixisti, Consumatum est, quod significat labores, & dolores, quos pro nobis miseris suscepisti, iam finiri: fac, ut audire merear dulcissimam uocem tuam, Veni amica mea, dilecta mea, sponsa mea, quia iam disposui petitiones tuas consummare: ueni mecum,

ut

ut sedeas cum angelis & sanctis meis, in regno meo epulari, iocundari, & comorari: Per infinita seculorum seculorum secula. Amen.

Alia Oratio.

Auxilientur, mihi domine Iesu Christe, omnes passionibus tue: & defendant me ab omni dolore, & angustia: & ab omni luctu & miseria: ab omni tribulatione, & impugnatione corporis, & anime. Scio enim quod quacumque die tuarum passionum memoria habuero: saluus ero: & ideo de tua pietate confisus, per tuas passiones piissimas te deprecor, ut me famulum tuum celesti auxilio custodias, & in tua protectione defendas. Qui cum patre & spiritu sancto uiuis & regnas Deus, per omnia secula seculorum. Amen.

De Ecclesia & Titulo S. Pudentiane.

Quoniam Vrbs ecclesiarum, quae modo sup sunt, uetustissima est basilica S. Pudentiane, in parte Thermarum antiquarum Nouatiana rum in uico Patricio, a S. Pio papa condita. De qua ita scribit in eius uita Damasus Papa: Hic rogatus B. Praxedis dedicauit ecclesiam Thermas Nouati in uico Patrici in honorem sororis suae Pudentianae, ubi & multa dona obtulit, & saepius sacrificium domino offerens ministravit, ubi & fontem baptismi construere fecit, manu sua benedixit, & consecrauit, & multos uenientes ad fidem baptizauit

in